

ECORYS
Research and Consulting

Wet op de Vaste Boekenprijs

Meningen over het toezicht

Opdrachtgever: Commissariaat voor de Media

ECORYS Nederland BV

Peter Vis

Rotterdam, 16 februari 2009

ECORYS Nederland BV
Postbus 4175
3006 AD Rotterdam
Watermanweg 44
3067 GG Rotterdam

T 010 453 88 00
F 010 453 07 68
E netherlands@ecorys.com
W www.ecorys.nl
K.v.K. nr. 24316726

ECORYS Macro- & Sectorbeleid
T 010 453 87 53
F 010 452 36 60

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
1 Kader en aanpak	6
2 Reacties op de vragenlijst	7
2.1 Vragen met betrekking tot de actieve en passieve voorlichting van het Commissariaat over de vaste boekenprijs	7
2.2 Vragen met betrekking tot toezicht op en handhaving van de Wet op de vaste boekenprijs:	9
2.3 Vragen met betrekking tot de website vaste boekenprijs	14
2.4 Algemene reactie van de VZU op de vragenlijst.	17
3 Interviews	18
3.1 Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs	18
3.2 Nederlands Uitgeversverbond; groep Algemene Uitgevers	19
3.3 Nederlands Uitgeversverbond; groep Uitgevers voor Vak en Wetenschap	20
3.4 Vereniging Zelfstandige Uitgevers	20
3.5 Koninklijke Nederlandse Boekverkopersbond	21
3.6 Roodveldt Import bv.	22
3.7 ECI	22
3.8 Raad Nederlandse Detailhandel	23
3.9 Notitie Raad Nederlandse Detailhandel	24
Bijlage Vragenlijst Toezicht Vaste Boekenprijs	27

Samenvatting

In het kader van de evaluatie van de Wet op de Vaste Boekenprijs (de Wet) wordt door het Commissariaat voor de Media (Commissariaat of CvdM), dat is belast met het toezicht op de naleving van de Wet, een zelfevaluatie uitgevoerd met betrekking tot dit toezicht. Een onderdeel van deze zelfevaluatie is het peilen van de opvattingen van een negental door het CvdM geselecteerde (platforms van) onder het toezicht vallende instanties. Dit onderdeel van de zelfevaluatie is in opdracht gegeven aan ECORYS Nederland BV.¹

Algemeen beeld ten aanzien van het toezicht heel positief

Over het geheel genomen resulteert een heel positief beeld ten aanzien van het toezicht door het Commissariaat. Onderbrengen van het toezicht bij het Commissariaat was logisch en doelmatig. Het Commissariaat is alert en treedt streng doch rechtvaardig op.

Kwetsbaarheid van het toezicht

Verschillende betrokkenen hebben gesignaleerd dat de toezichtstaken binnen de ambtelijke organisatie van het CvdM worden ingevuld door maar enkele medewerkers wat niet positief is voor het waarborgen van de continuïteit. Door de sterke concentratie zijn ook de mogelijkheden voor interne toetsing van beleid en acties beperkt.

Aandacht voor toegankelijke communicatie

Meer, en vooral ook beter toegankelijke, communicatie zou op prijs worden gesteld. Voor een belangrijk deel van de doelgroep is publicatie van in formele taal gestelde besluiten minder nuttig. Er is behoefte aan laagdrempelige uitleg over wat niet mag en vooral ook over wat wel mag, geïllustreerd met voorbeelden. Het is nuttig om door middel van e-mailsignalering de doelgroep op de hoogte te brengen van nieuwe publicaties. Voorlichting tijdens workshops of seminars wordt gezien als een nuttige aanvulling op communicatie via (elektronische) media.

Publiceren alle finale documenten

Een aantal partijen heeft de indruk dat niet alle finale besluiten en notities van het CvdM via de website openbaar worden gemaakt. Dat zou volgens hen wel wenselijk zijn.

Communiceren sanctievoornemens

Door een aantal betrokkenen is gesignaleerd dat het onwenselijk is dat het CvdM voornemens tot het opleggen van een sanctie communiceert omdat als er uiteindelijk geen sanctie wordt opgelegd er toch reputatieschade kan zijn ontstaan.

¹ Zie www.ecorys.nl voor meer informatie over ECORYS Nederland.

Formaliseren en communiceren van het sanctiebeleid

Er is behoefte gesignaleerd aan meer duidelijkheid over het sanctiebeleid van het CvdM en de in dat kader te hanteren uitgangspunten en criteria. Van belang is daarbij dat bij een deel van de betrokkenen het corrigerende optreden van het CvdM betrekkelijk willekeurig en soms ook disproportioneel over komt.² Een deel van de betrokkenen is ook van oordeel dat het sanctiebeleid (te) sterk is gebaseerd op de letter van de wet en dat meer nadruk zou kunnen worden gelegd op toezicht in de geest van de wet.

Piepsysteem werkt goed en doelmatig

Opsporing van overtredingen van de wet via het zogenaamde piepsysteem is naar het oordeel van de meeste betrokkenen adequaat en doelmatig, hoewel enkelen hebben gesignaleerd dat deze aanpak tot ongelijkheid kan leiden. Toezicht op eigen initiatief zou dat, tegen mogelijk disproportioneel hoge kosten, kunnen tegengaan.

Doelmatigheid van procedures voor het invoeren en raadplegen van prijzen

De meeste betrokkenen zijn negatief over de vanuit een oogpunt van het beheersen van administratieve lasten ongewenste meervoudige invoer van gegevens bij het Centraal Boekhuis, het Bureau ISBN en bij het CvdM. Koppeling van de systemen wordt wenselijk geacht. Gesignaleerd is verder dat bij elektronische invoer van gegevens verschillen in het gebruikte communicatieprotocol ONIX voor problemen zorgen wat tijdrovende handmatige invoer noodzakelijk maakt.³

Detailhandel buiten het boekenvak negatief over de Wet

Vertegenwoordigers van de detailhandel die zich niet specifiek richt op de verkoop van boeken zijn minder positief tot heel negatief over de Wet die naar hun oordeel ten onrechte klanten interessante aanbiedingen onthoudt. Een kernpunt van kritiek is daarbij dat verkoop via deze kanalen in belangrijke mate resulteert in vergroting van de markt zodat de verkoop via de gespecialiseerde handel niet of nauwelijks wordt benadeeld

² Disproportionaliteit wordt vooral ervaren door (woordvoerders voor) partijen waaraan een sanctie is opgelegd.

³ Het CvdM herkent dit probleem niet. Volgens het CvdM is de nieuwste versie van ONIX goed compatible met de webomgeving Vaste Boekenprijs waarbij een aantal velden die niet nodig zijn voor het toezicht worden genegeerd. De website bevat daarnaast een hulpprogramma waarmee EXCEL bestanden geschikt kunnen worden gemaakt voor geautomatiseerde invoer van gegevens.

1 Kader en aanpak

De Wet op de Vaste Boekenprijs bepaalt in artikel 30 dat om de vijf jaar na inwerkingtreding een evaluatie naar de Tweede Kamer zal worden gezonden.⁴ Voor de eerste maal zal dat gebeuren in 2009. In dat kader voert het Commissariaat voor de Media dat belast is met het toezicht op de naleving van de Wet een zelfevaluatie uit. Een onderdeel van deze zelfevaluatie betreft het peilen van meningen van betrokkenen over het toezicht. De uitvoering van dit gedeelte van de zelfevaluatie is in opdracht gegeven aan ECORYS Nederland.

Ten behoeve van het peilen van de opvattingen is door het commissariaat een vragenlijst opgesteld waarin wordt ingegaan op verschillende aspecten van het toezicht, te weten:

- een drietal vragen met betrekking tot de actieve en passieve voorlichting van het Commissariaat over de vaste boekenprijs;
- tien vragen over het toezicht op en de handhaving van de Wet; en
- vijf vragen met betrekking tot de website vaste boekenprijs.⁵

De vragenlijst is ter beantwoording voorgelegd aan de Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs en aan een achttal (platforms van) betrokkenen, te weten.

Uitgevers

- Nederlands Uitgeversverbond, Groep Algemene Uitgevers (GAU);
- Nederlands Uitgeversverbond, Groep Uitgevers voor Vak en Wetenschap (UVW);
- Vereniging van Zelfstandige Uitgeverijen (VZU).

Importeurs

- Roodveldt Import bv.

Boekverkopers

- Koninklijke Nederlandse Boekverkooperbond;
- ECI.

Detailhandel

- Raad Nederlandse Detailhandel;
- Nationale Winkelraad.

Daarnaast zijn met bovengenoemde betrokkenen gesprekken gevoerd met het oog op het verdiepen van het inzicht in hun opvattingen en het verkrijgen van informatie over kwesties die niet in de vragenlijst aan de orde komen.

Het onderzoek werd uitgevoerd in de maanden oktober tot en met december 2008.

⁴ Zie <http://www.cvdn.nl/content.jsp?objectid=7100> voor het juridisch kader met betrekking tot de vaste boekenprijs.

⁵ Zie voor de volledige vragenlijst bijlage 1.

2 Reacties op de vragenlijst

Acht personen of instanties hebben de door het Commissariaat toegestuurde vragenlijst ingevuld. De antwoorden zijn hieronder per vraag samengevoegd.

De beide leden van de Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs hebben de vragenlijst ingezonden. Als eerste zijn de antwoorden van de heer Schut opgenomen en als tweede de antwoorden van de heer Fockema Andreae.

De groep Uitgevers voor Vak en Wetenschap van het Nederlands Uitgeversverbond heeft de vragenlijst uitgezet bij de leden. Twee leden hebben gereageerd. Beide reacties zijn opgenomen in het overzicht.

De Vereniging Zelfstandige Uitgevers (VZU) en de benaderde importeur hebben de vragenlijst niet ingevuld. De VZU heeft in reactie op de vragenlijst wel een reactie op hoofdlijnen terug gestuurd. Deze reactie is opgenomen in paragraaf 2.4.

2.1 Vragen met betrekking tot de actieve en passieve voorlichting van het Commissariaat over de vaste boekenprijs

1. Wat is uw opvatting en oordeel over de toegankelijkheid van het Commissariaat voor vragen over de toepassing van de Wet op de vaste boekenprijs?	
Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs (1)	Voldoende
Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs (2)	Positief
NUV / Algemene Uitgevers	Goed
NUV / Uitgevers voor Vak en Wetenschap (1)	Wij maken er weinig gebruik van.
NUV / Uitgevers voor Vak en Wetenschap (2)	Weinig oplossingsgericht.
Koninklijke Nederlandse Boekverkoopersbond	Toegankelijk. Informeel overleg is mogelijk en dat is plezierig.
ECI	Zeer toegankelijk, zowel voor mondelinge als schriftelijke vragen
Nationale Winkelraad	Prima. Ikzelf werk nog niet lang bij MKB-Nederland, maar mijn voorganger heeft wel eens contact gehad.

2. Wat is uw opvatting en oordeel over de snelheid waarmee het Commissariaat vragen over de toepassing van de Wet op de vaste boekenprijs beantwoordt?

Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs (1)	Na een wat trage beginperiode voldoende.
Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs (2)	Soms te traag.
NUV / Algemene Uitgevers	Goed.
NUV / Uitgevers voor Vak en Wetenschap (1)	Op acties onzerzijds via de websites wordt snel gereageerd.
	Geen oordeel.
Koninklijke Nederlandse Boekverkoopersbond	Goed.
ECI	Voldoende.
Nationale Winkelraad	Was prima in voorkomend geval.

3. Wat is uw opvatting en oordeel over de duidelijkheid en bruikbaarheid van de antwoorden van het Commissariaat op uw vragen over de toepassing van de Wet op de vaste boekenprijs?

Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs (1)	Geen oordeel, kennelijk voor spelers in de markt adequaat.
Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs (2)	Goed.
NUV / Algemene Uitgevers	Desgevraagd adequaat en duidelijk. In actieve zin zou een sneller voorlichtingsbeleid kunnen worden ontwikkeld. Op de site zouden meer (en gemakkelijker vindbaar en beter gecommuniceerd) voorbeelden kunnen staan van wat wel en niet mag op grond van de wet.
NUV / Uitgevers voor Vak en Wetenschap (1)	De handleiding geeft veel duidelijkheid.
NUV / Uitgevers voor Vak en Wetenschap (2)	Weinig oplossingsgericht.
Koninklijke Nederlandse Boekverkoopersbond	Goed.
ECI	Bruikbaar, maar zonder status. Een bestuursrechtelijk oordeel laat lang op zich wachten.
Nationale Winkelraad	Was prima in voorkomend geval.

2.2 Vragen met betrekking tot toezicht op en handhaving van de Wet op de vaste boekenprijs:

1. Wat is uw opvatting en oordeel over de destijds gemaakte keuze om het Commissariaat aan te wijzen als toezichthouder op de vaste boekenprijs?	
Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs (1)	Een aparte toezichthouder was destijds niet haalbaar en achteraf bezien ook niet zinvol; het Commissariaat is een goed alternatief mits het inzicht in de boekenbranche op peil blijft.
Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs (2)	Geen mening.
NUV / Algemene Uitgevers	Het CvdM is een spil in de media. Vandaar: een logische keuze.
NUV / Uitgevers voor Vak en Wetenschap (1)	Als gegeven aangenomen.
NUV / Uitgevers voor Vak en Wetenschap (2)	Procedure was onduidelijk; instantie is niet de juiste.
Koninklijke Nederlandse Boekverkoopersbond	Efficiënt, kostenbesparend en doeltreffend.
ECI	Het Commissariaat is, als onafhankelijke organisatie, een goede keuze.
Nationale Winkelraad	Prima.

2. Volgt u de ontwikkelingen op het terrein van het toezicht op en de handhaving van de Wet op de vaste boekenprijs? Zo ja, welke bronnen gebruikt u hiervoor?	
Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs (1)	Als deskundige, verbonden aan het Commissariaat, word ik periodiek van alle beslissingen op de hoogte gehouden, een enkele maal ook vooraf geconsulteerd; daarnaast volg ik de ontwikkelingen middels Boekblad en heb ik met enige regelmaat contacten binnen de branche.
Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs (2)	Ja, via vakliteratuur en contacten met het Commissariaat.
NUV / Algemene Uitgevers	Website CvdM, informatie KVB, diverse media.
NUV / Uitgevers voor Vak en Wetenschap (1)	Email en website van het CvdM; Boekblad en MediaFacts; branche-informatie.
NUV / Uitgevers voor Vak en Wetenschap (2)	Voornamelijk Boekblad en boekenoverleg.
Koninklijke Nederlandse Boekverkoopersbond	Ja, website van het CvdM en persdiensten.
ECI	Ja. Boekblad en de site van het CVDM.
Nationale Winkelraad	Niet uitgebreid, maar had wel al de site van CvdM gevonden toen het eens ter spraken kwam.
3. Wat is uw opvatting en oordeel over de wijze waarop het Commissariaat toezicht houdt op de naleving van de Wet op de vaste boekenprijs?	
Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs (1)	Het toezicht is kennelijk in het algemeen adequaat in de zin dat zich geen heikele situaties, ernstige meningsverschillen etc.

	voordoelen, persoonlijk heb ik enige vrees dat het niet optreden naar aanleiding van de prijsaanduiding, bij sommige marktpartijen, per saldo problemen zal gaan geven.
Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs (2)	Over het algemeen: strikt doch rechtvaardig.
NUV / Algemene Uitgevers	Zeer strikt en formeel. Vanuit de achterban bestaat een wens van een flexibeler uitleg van bepalingen waardoor ook het CvdM zelf meer kan meewerken aan de doelstellingen van de wet.
NUV / Uitgevers voor Vak en Wetenschap (1)	Geen oordeel; wij hebben daar weinig zicht op.
NUV / Uitgevers voor Vak en Wetenschap (2)	Reactief.
Koninklijke Nederlandse Boekverkoopersbond	Het lijkt alsof het CvdM niet pro-actief optreedt en slechts klachten afwacht, het zogenaamde piepsysteem. Optreden uit eigen beweging plus meer gebruik maken van spoedvoorzieningen, zouden welkom zijn.
ECI	Passieve houding; er wordt meer gekeken naar wat niet kan dan naar wat wel mogelijk is.
Nationale Winkelraad	Daar hoor ik nooit klachten over. Als dat je doel is om te meten. Meestal lopen contacten ongetwijfeld direct via brancheorganisaties als NBb, Vakcentrum (supermarkten en speciaalzaken), NSO (tabaks- en gemakzaken).

4. Wat is uw opvatting en oordeel over de wijze waarop het Commissariaat klagers op de hoogte houdt over de afhandeling van klachten over (vermeende) overtredingen van de Wet op de vaste boekenprijs?

Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs (1)	Geen eigen oordeel, na een periode waarin mij wel eens klachten ter ore kwamen over een geringe tussentijdse communicatie lijkt me een en ander voldoende.
Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs (2)	Redelijk goed.
NUV / Algemene Uitgevers	Geen zicht op.
NUV / Uitgevers voor Vak en Wetenschap (1)	Geen oordeel; wij hebben daar weinig zicht op.
NUV / Uitgevers voor Vak en Wetenschap (2)	Geen oordeel.
Koninklijke Nederlandse Boekverkoopersbond	Zou verbeterd kunnen worden. Het zenden van een ontvangstbevestiging vindt vrijwel nooit plaats. Slechts onlangs wordt het besluit naar aanleiding van een klacht, toegezonden.*
ECI	Heel goed. 'Piep' systeem werkt en wordt goed nageleefd.
* Het CvdM herkent deze opmerking niet. Ontvangstbevestigingen zijn een vast onderdeel van de procedure.	
Nationale Winkelraad	Nvt. Zou ik meten bij degenen die klachten hebben ingediend.

5. Wat is uw opvatting en oordeel over de kennis en ervaring van het Commissariaat ten aanzien van de boekenbranche?

Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs (1)	Op dit moment is deze voldoende, aan de continuïteit van kennis en ervaring dient aandacht te worden besteed.
Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs (2)	Steeds beter. Nu goed.
NUV / Algemene Uitgevers	Die is onder de vertegenwoordigers voor de boekenbranche groot en goed.
NUV / Uitgevers voor Vak en Wetenschap (1)	Aanvankelijk zeker te bescheiden.
NUV / Uitgevers voor Vak en Wetenschap (2)	Geen oordeel.
Koninklijke Nederlandse Boekverkoopersbond	Lijkt in orde.
ECI	Goed.
Nationale Winkelraad	Lijkt me in orde.

6. Wat is uw opvatting en oordeel over de besluiten van het Commissariaat over de Wet op de vaste boekenprijs?

Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs (1)	Van alle tot nu toe genomen besluiten was er slechts één enkel besluit dat naar mijn mening niet strookte met hetgeen van een goede handhaver van deze wet mag worden verwacht.
Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs (2)	Over het algemeen streng doch rechtvaardig.
NUV / Algemene Uitgevers	Strikt en formeel.
NUV / Uitgevers voor Vak en Wetenschap (1)	Hier hebben wij te weinig zicht op.
NUV / Uitgevers voor Vak en Wetenschap (2)	Geen oordeel.
Koninklijke Nederlandse Boekverkoopersbond	In grote lijn in orde. Soms laten besluiten (te) lang op zich wachten (voorbeeld: waarschuwing aan Volkskrant ivm actie boek en dvd 'The inconvenient truth' en waarschuwing VAKO). In een enkel geval lijkt een besluit (gelet op de juridische overwegingen) onjuist (voorbeeld: het CvDM staat een actieprijs of combinatieprijs éénmaal per jaar toe; dit terwijl de wet spreekt over een éénmalige afwijking van de vaste prijs).
ECI	Helder.
Nationale Winkelraad	Kan ik vanuit mijn positie niet echt een goed oordeel over vellen

7. Wat is uw opvatting en oordeel over het sanctiebeleid van het Commissariaat?	
Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs (1)	Het sanctiebeleid is in de loop van de afgelopen jaren vormgegeven op een controleerbare wijze en met een goed oog voor de zwaarte en effecten van de overtredingen.
Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs (2)	Discussie goed mogelijk. Ik pleit niet voor grote aanpassingen.
NUV / Algemene Uitgevers	Redelijk, met inachtneming van de antwoorden op de vorige vragen.
NUV / Uitgevers voor Vak en Wetenschap (1)	Dit vraagt om heldere en toegankelijke informatie.
NUV / Uitgevers voor Vak en Wetenschap (2)	Geen oordeel.
Koninklijke Nederlandse Boekverkoopersbond	Een gemis is publicatie van factoren (feiten en omstandigheden) die van invloed zijn op de hoogte van de op te leggen sanctie (boete).
ECI	Onduidelijk waarop het sanctiebeleid is gebaseerd Er is sprake van een zekere willekeur. Ondoorzichtig.
Nationale Winkelraad	"Het Commissariaat is bevoegd bestuurlijke sancties en dwangsommen op te leggen wanneer deze wet wordt overtreden." Lijkt me prima werken, maar wat gebeurt er dan mee? Ik weet uit ervaring met andere instanties (NMa, OPTA, Consumentenautoriteit) dat boete, motivering en uitleg van evt. beroepsmogelijkheden niet altijd goed omschreven en uitgewerkt zijn. Als dat allemaal OK is, dan OK. Maar nogmaals: MKB-Nederland heeft nooit een boete ervaren.

8. Wat is uw opvatting en oordeel over de duidelijkheid van de besluiten van het Commissariaat over de Wet op de vaste boekenprijs?	
Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs (1)	Geen bemerkingen mijnerzijds.
Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs (2)	Goed gemotiveerd en duidelijk.
NUV / Algemene Uitgevers	Met inachtneming van de antwoorden op de vragen 3 en 6 Goed.
NUV / Uitgevers voor Vak en Wetenschap (1)	Dit vraagt om heldere en toegankelijke informatie.
NUV / Uitgevers voor Vak en Wetenschap (2)	Geen oordeel.
Koninklijke Nederlandse Boekverkoopersbond	Zie hierboven, in sommige gevallen lijkt een besluit onjuist.
ECI	Deze zijn openbaar, echter alle 'waarschuwingen' en 'vrijspraken' moeten vermeld worden.
Nationale Winkelraad	Zie 6. Kan ik vanuit mijn positie niet echt een goed oordeel over vellen.

9. Wat is uw opvatting en oordeel over de vindbaarheid van de besluiten van het Commissariaat over de Wet op de vaste boekenprijs?

Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs (1)	De site lijkt mij voldoende inzichtelijk.
Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs (2)	Geen oordeel.
NUV / Algemene Uitgevers	Goed.
NUV / Uitgevers voor Vak en Wetenschap (1)	Vindbaar via het web.
NUV / Uitgevers voor Vak en Wetenschap (2)	Op de site van het Commissariaat voldoende vindbaar.
Koninklijke Nederlandse Boekverkoopersbond	Verbeterd sinds de nieuwe site. Voor zover wij kunnen overzien, zijn alle besluiten terug te vinden. Maar, naar mate er meer besluiten komen, zal het een steeds groter gemis zijn dat niet op 'zoekwoorden' gezocht kan worden.
ECI	Helder.
Nationale Winkelraad	Als leek de site bekeken en zie (alle?) besluiten staan. Lijkt me wel op orde.

10. Wat is uw opvatting en oordeel over wijze waarop en de mate waarin het Commissariaat bekendheid geeft aan belangrijke uitspraken over de toepassing van de Wet op de vaste boekenprijs?

Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs (1)	Geen bemerkingen mijnerzijds.
Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs (2)	Niet veel klachten.
NUV / Algemene Uitgevers	Goed en duidelijk.
NUV / Uitgevers voor Vak en Wetenschap (1)	Dat kan duidelijk beter.
NUV / Uitgevers voor Vak en Wetenschap (2)	Te weinig rechtvaardigheid: ook hier verwacht men actie van de gebruiker in plaats van actief naar buiten te treden.
Koninklijke Nederlandse Boekverkoopersbond	Mede gelet op het feit dat Boekblad ook aandacht geeft aan uitspraken van het CvDM, lijkt het ons dat er voldoende bekendheid aan uitspraken wordt gegeven. Dit neemt niet weg dat het CvDM van richtinggevende rechtspraak (m.b.t. de reikwijdte van de wet) zelfstandig de essentie onder de aandacht van boekverkoopers zou kunnen brengen, bijvoorbeeld door publicatie in Boekblad.
ECI	Staan in Boekblad en op de sites van Boekblad en het CVDM (zie ook antwoord punt 8)
Nationale Winkelraad	Als leek de site bekeken en zie (alle?) besluiten staan. Lijkt me wel op orde.

2.3 Vragen met betrekking tot de website vaste boekenprijs

De Groep Algemene Uitgevers van het Nederlands Uitgeversverbond heeft aangegeven dat de beantwoording van dit blokje vragen gebaseerd is op ervaringen van leden.

1. Wat is uw opvatting en oordeel over de wijze waarop boekenprijzen bij het Commissariaat moeten worden gemeld?	
Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs (1)	Geen oordeel.
Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs (2)	Geen oordeel.
NUV / Algemene Uitgevers	Het systeem functioneert haperend. Er is een mogelijkheid om data om te zetten in ONIX bestanden en om deze vervolgens te uploaden. De vervolgpprocedure op de ONIX-omzetting werkt niet zoals beoogd. *
NUV / Uitgevers voor Vak en Wetenschap (1)	Goed.
NUV / Uitgevers voor Vak en Wetenschap (2)	Niet functioneel.
* Het CvdM herkent deze opmerking niet. Volgens hen werkt het geautomatiseerde proces voor gegevensinvoer goed.	
Koninklijke Nederlandse Boekverkopersbond	Geen oordeel.
ECI	Arbeldsintensief. Eén titel moet 3 maal worden ingevoerd. Voorstel: 1 maal invoeren, batch uploading.
Nationale Winkelraad	Kan ik vanuit mijn positie niet echt een goed oordeel over vellen.

2. Wat is uw opvatting en oordeel over de toegankelijkheid van het Commissariaat voor vragen over het melden van boekenprijzen via de website vaste boekenprijs?	
Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs (1)	Geen oordeel.
Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs (2)	Geen oordeel.
NUV / Algemene Uitgevers	Er zijn klachten geweest m.n. over het terugkoppelen van gesignaleerde problemen.
NUV / Uitgevers voor Vak en Wetenschap (1)	Goed.
	Problemen blijven liggen.
Koninklijke Nederlandse Boekverkopersbond	Geen oordeel.
ECI	Toegankelijk.
Nationale Winkelraad	nvt

3. Wat is uw opvatting en oordeel over de vindbaarheid van boekenprijzen op de website vaste boekenprijs?

Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs (1)	Geen oordeel.
Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs (2)	Geen oordeel.
NUV / Algemene Uitgevers	Geen klachten.
NUV / Uitgevers voor Vak en Wetenschap (1)	Goed.
NUV / Uitgevers voor Vak en Wetenschap (2)	Geen oordeel.
Koninklijke Nederlandse Boekverkoopersbond	Vaak zijn de prijzen van boeken niet terug te vinden. Eén van de redenen daarvoor is in ieder geval dat niet iedere uitgever de prijzen conform de wet meldt. Treffende voorbeelden zijn de boeken van Sonja Bakker. Dat deze boekenprijzen niet zijn gemeld bij het Commissariaat, is het Commissariaat bekend. Evenwel wordt er geen actie ondernomen. Eveneens zijn bijzondere prijzen niet altijd goed te vinden.
ECI	Goed (maar niet volledig).
Nationale Winkelraad	Daar heb ik nooit wat mee te maken gehad.

4. Wat is uw opvatting en oordeel over de volledigheid van de gegevens op de website vaste boekenprijs?

Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs (1)	Hopelijk ligt de periode achter ons waarin met name nieuwe toetreders tot de markt onvoldoende of niet tijdig gegevens verstrekten, ik hoor hierover geen klachten meer vanuit het veld. Het commissariaat treedt blijkbaar pro-actief op.
Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs (2)	Geen oordeel.
NUV / Algemene Uitgevers	Zie allereerst vraag 1. Daarnaast zijn er twee problemen van zorgelijke aard: <ul style="list-style-type: none"> • CB gegevens worden ingeladen om het bestand te vullen. Die gegevens zijn niet altijd correct. • In die CB gegevens zitten onder leverbare titels ook titels die geen vaste prijs meer hebben maar wel leverbaar zijn. Die titels/prijzen staan weer als vaste prijzen in de data. Ofwel de informatie over wel/niet een vaste prijs is niet altijd correct.
NUV / Uitgevers voor Vak en Wetenschap (1)	Die is niet toereikend; er moet een openbaar nationaal titelbestand komen.
NUV / Uitgevers voor Vak en Wetenschap (2)	Gegevens zijn onjuist en onvolledig door verkeerde eerste inlees en gebrekkige verdere invoer / aanlevering.

4. Wat is uw opvatting en oordeel over de volledigheid van de gegevens op de website vaste boekenprijs?	
Koninklijke Nederlandse Boekverkopersbond	Zie bij vraag 3.
ECI	Incompleet.
Nationale Winkelraad	Kan ik vanuit mijn positie niet echt een goed oordeel over vellen

5. Wat is uw opvatting en oordeel over de betrouwbaarheid van de gegevens op de website vaste boekenprijs?	
Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs (1)	Geen oordeel.
Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs (2)	Geen oordeel.
NUV / Algemene Uitgevers	Zie vraag 4.
NUV / Uitgevers voor Vak en Wetenschap (1)	Geen oordeel; we gaan er van uit dat ze betrouwbaar zijn.
NUV / Uitgevers voor Vak en Wetenschap (2)	Gegevens zijn onjuist en onvolledig door verkeerde eerste inlees en gebrekkige verdere invoer / aanlevering.
Koninklijke Nederlandse Boekverkopersbond	Op de website vermelde gegevens, lijken betrouwbaar te zijn.
ECI	Onvoldoende. Uitgevers voeren titel/prijs te laat in waardoor het systeem onbetrouwbaar wordt, terwijl de informatie bij CB qua o.a. verschijningsdatum wel juist is. Uitgevers moeten 7 dagen voor verschijning gegevens melden, daarna is het onmogelijk de datum aan te passen.
Nationale Winkelraad	Kan ik vanuit mijn positie niet echt een goed oordeel over vellen.

2.4 Algemene reactie van de VZU op de vragenlijst.

Het bestuur van de Vereniging Zelfstandige Uitgevers (VZU) ontving de vragenlijst m.b.t. de vaste boekenprijs. Wij hebben de vragenlijst integraal naar alle leden (ruim 200) verstuurd, met het verzoek te reageren. De (enkele) reacties hebben wij vervolgens in het bestuur besproken, en verwerkt tot onderstaand antwoord.

Over de vragenlijst in het algemeen:

De leden kunnen weinig enthousiasme opbrengen voor de vraagstelling (“wat is uw opvatting over...”), en vragen zich af hoe de resultaten kwantitatief verwerkt kunnen worden. Geen enkel lid is inhoudelijk ingegaan op een specifieke vraag. Kennelijk is de vragenlijst niet uitnodigend gesteld. Wel kregen wij antwoorden in algemene termen. In die zin zullen wij dan ook reageren:

Voorlichting:

Er is nauwelijks of geen contact met het CvdM, dus ook geen mening over de wijze van communiceren.

Toezicht en handhaving:

Er zijn wel meningen over de Wet op de Vaste Boekenprijs, maar dat is niet het onderwerp van de vraagstelling.

Opvallend is dat de leden die reageerden stelden weinig te weten van het CvdM.

Melding prijzen via website:

Overwegend negatieve tot zeer negatieve reacties: gezien de lastige werkwijze zien we dit eerder als een administratieve last. Hierbij kunt u in het achterhoofd houden dat vrijwel alle VZU uitgevers niet over de software van de grote uitgevers beschikken, en daarom op handmatige invulling via de website zijn aangewezen. Die werkt buitengewoon gebruikersonvriendelijk. De aanwezige prijsinformatie is ofwel slecht toegankelijk, ofwel lijkt niet compleet.

Samengevat:

Het bestuur van de VZU meent dat het CvdM bij de kleinere uitgevers kennelijk niet zo bekend is als handhaver van de Wet op de vaste boekenprijs.

Daar waar de uitgevers (verplicht) met het CvdM te maken hebben, zijn zij uitgesproken negatief over het gereedschap (de website) dat het CvdM biedt.

Wellicht is het klantvriendelijker om over te gaan op simpele formulieren of e-mails, die het Commissariaat dan zelf kan verwerken.

3 Interviews

Met vertegenwoordigers van acht van de benaderde instanties zijn gesprekken gevoerd in aanvulling op de schriftelijke reacties op de vragenlijsten.

Een gesprek met de Nationale Winkelraad bleek niet zinvol aangezien deze koepelorganisatie in zijn dagelijks functioneren vrijwel geen contact heeft met het Commissariaat. Organiseren van een gesprek met enkele leden bleek niet haalbaar.

De conclusies van de gesprekken worden hierna weergegeven.

De conclusie zijn toegezonden aan de gesprekspartners. In een aantal gevallen heeft dat geresulteerd in aanpassing en aanvulling van de tekst.

3.1 Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs

1. De Deskundigencommissie Vaste Boekenprijs heeft een adviserende rol ten aanzien van de werkwijze van het CvdM op het gebied van toezicht op de Wet. Er is geen betrokkenheid bij de besluitvorming in individuele zaken.
2. Eén van de deskundigen is van mening dat het CvdM overdreven heeft gereageerd op uitspraken van uitgever Donker met als strekking dat hij van oordeel was dat het mogelijk zou moeten zijn om korting te geven aan personeelsleden en auteurs. Het CvdM heeft hem gesommeerd formeel afstand te nemen van deze uitspraken en dreigde met juridische stappen indien hij dat niet zou doen. Uiteindelijk is en niet opgetreden. De discussie over de kortingskwestie is nog gaande.
3. Eén van de deskundigen is van mening dat het CvdM onjuist is opgetreden door de Kluwer collegebundel aan te merken als een almanak waardoor de vaste boekenprijs niet van toepassing werd op deze uitgave. Hij vindt dat het niet nodig was om de opmerking in de Memorie van Toelichting bij de wet zo te interpreteren dat uitgaven met verouderde inhoud worden aangemerkt als een almanak. Van belang is volgens hem daarbij ook dat de vaste prijs toch maar voor een jaar geldt.
4. De deskundigen vinden het ook niet juist dat het CvdM niet is opgetreden tegen de zogenaamde kinderboekenpas die gebruikt werd / wordt in de regio's Den Haag en Rotterdam. De deskundigen zijn van mening dat de kinderboekenpas een niet geoorloofd spaarsysteem is en daarom niet zou moeten worden toegestaan.
5. Een derde kritische noot ten aanzien van het toezicht is het niet optreden tegen creatieve prijsaanduidingen zoals de 'Bol.com prijs'. Artikel 6 van de wet waarin sprake is van 'een prijsaanduiding die onjuist dan wel misleidend' geeft naar het oordeel van de deskundigen ruimte voor optreden.

6. Het piepsysteem voor het identificeren van (mogelijke) overtredingen van de wet werkt naar het oordeel van de deskundigen goed. Aanvullend toezicht zal naar verwachting weinig toevoegen en zal daarom ook niet efficiënt zijn.
7. De deskundigen zijn positief over het voornemen van het CvdM om binnenkort te komen met een communicatie over het sanctiebeleid.
8. De deskundigen maken zich zorgen over de continuïteit van het toezicht aangezien er nu een sprake is van een zeer sterke concentratie in één persoon. Deze concentratie is in principe ook niet positief voor de kwaliteit van het toezicht in verband met de daarmee samenhangende beperkte mogelijkheden voor intern overleg. Niet positief is volgens de deskundigen dat de concentratie tot gevolg heeft dat de betrokken functionaris zowel politieagent als aanklager is.
9. In relatie tot het vorige punt komt naar voren dat de ruime aandacht vanuit het college door de heer Van Cuilenburg wordt ervaren als heel positief (hij zit er echt op).

3.2 Nederlands Uitgeversverbond; groep Algemene Uitgevers

1. De reactie op de eerder toegezonden vragenlijst is gebaseerd op inzichten van het secretariaat van de groep Algemene Uitgevers (GAU) en moet niet worden gezien als een standpunt van de GAU.
2. Het is wenselijk dat het CvdM actiever, en in niet juridische taal, communiceert over wat binnen het kader van de wet niet en vooral ook wat wel kan, en de daaraan ten grondslag liggende overwegingen. Hierdoor kan tegenwicht worden geboden tegen het negatieve beeld dat bij de leden leeft ten aanzien van het toezicht op de Wet op de Vaste Boekenprijs.
3. Het toezicht van het CvdM komt soms puristisch over. Het zou wenselijk zijn als sterker wordt gehandeld in de geest van de wet.
4. Een voorbeeld van (te) zeer handelen naar de letter van de wet is het optreden tegen een actie van ETOS waarbij klanten na inlevering van een aantal bonnen een boek cadeau kregen. De opvatting van ETOS dat deze actie
 - niet schadelijk is voor de branche omdat de doelgroep weinig tot geen boeken koopt; en
 - bijdraagt aan het beleidsdoel om het lezen te bevorderen; wordt door de GAU gedeeld.
5. Het is wenselijk dat de bestanden van het Centraal Boekhuis, het Bureau ISBN en het CvdM worden gekoppeld zodat dubbel invoeren van gegevens kan worden voorkomen.
6. Het is wenselijk dat de branche voor het geautomatiseerd invoeren van gegevens ook de meest recente versie van ONIX kan gebruiken.

3.3 Nederlands Uitgeversverbond; groep Uitgevers voor Vak en Wetenschap

1. Het secretariaat van de groep Uitgevers voor Vak en Wetenschap (UVW) heeft direct of via informatie van de leden heel weinig zicht op het optreden van het CvdM in de praktijk.
2. Via de leden is wel naar voren gekomen dat het wenselijk is dat het CvdM actiever, en in niet juridische taal, communiceert over wat binnen het kader van de wet niet en vooral ook wat wel kan, en de daaraan ten grondslag liggende overwegingen.
3. Via de leden is naar voren gekomen dat reacties op verzoeken aan CvdM om verduidelijking, interpretatie en toelaatbaarheidstoetsing met betrekking tot voorgenomen marketingacties voor de uitgeefpraktijk veel te lang op zich laten wachten om commercieel tijdig te kunnen handelen.
4. Ook zijn signalen ontvangen die er op duiden dat het wenselijk is dat de bestanden van het Centraal Boekhuis, ISBN en CvdM worden gekoppeld zodat meerdere keren invoeren van gegevens kan worden voorkomen.

3.4 Vereniging Zelfstandige Uitgevers

1. De Vereniging van Zelfstandige Uitgevers (VZU) heeft de vragenlijst ten behoeve van de evaluatie van het toezicht op de Wet op de Vaste Boekenprijs in globale termen beantwoord, vanwege de te gedetailleerde vraagstelling over een onderwerp waarvan uit een consultatie van de leden bleek dat de wet en het daarbij behorende toezicht bij de leden maar in beperkte mate leeft. De ingeleverde vragenlijst geeft in globale termen de mening van de VZU en haar leden weer. De indruk bestaat dat het CvdM goed en stevig toezicht houdt.
2. Het CvdM zou meer aan voorlichting moeten doen. De wet, de daaraan ten grondslag liggende beleidsdoelen evenals het toezicht daar op zijn bij veel leden van de VZU niet of nauwelijks bekend.
3. Het is onhandig dat de wet en het juridische kader wordt gecommuniceerd via de website van het CvdM en dat voor het invoeren en opzoeken van prijzen een aparte site is gemaakt. Het zou beter zijn als de website voor de Vaste Boekenprijs ook toegang zou geven tot beleidsmatige informatie en het juridische kader.
4. Met het oog op het beperken van de administratieve lasten is het wenselijk dat een eind wordt gemaakt aan de dubbele invoer van gegevens. Via de site van het Centraal Boekhuis / bureau ISBN wordt al een koppeling gelegd tussen een ISBN-nummer, kenmerken van een werk als de titel, de auteur en de uitgever, en de prijs. Deze gegevens moeten daarna via de site van het CvdM opnieuw worden ingevoerd. Het is naar het oordeel van de VZU wenselijk deze procedures te koppelen of te integreren.
5. Het is jammer dat het CvdM voor geautomatiseerde invoer van gegevens niet uit gaat van de meest recente versie van de ONIX standaard voor elektronische uitwisseling van gegevens.

3.5 Koninklijke Nederlandse Boekverkoopersbond

1. Het algemene beeld ten aanzien van het toezicht door het CvdM is positief. Goed dat het CvdM met deze taak is belast.
2. Het is wenselijk dat het CvdM op basis van het zgn. piepsysteem behalve reactief ook (meer dan nu het geval is) actief ambtshalve controleert op naleving van de wet.
3. Het is wenselijk dat het CvdM door middel van een spoedvoorziening sneller optreedt (zou kunnen optreden) ingeval van evidente overtredingen van de wet (van beperkte duur). Bijvoorbeeld zou dit gewenst zijn geweest bij de Sonja Bakker actie van een grootwinkelbedrijf. Het CvdM is weliswaar opgetreden, maar de sanctie kwam als resultaat van gevolgde procedure in wezen als mosterd na de maaltijd, omdat de actie al lang weer was afgelopen. Het zou te verkiezen zijn als het CvdM een middel zou hebben/benutten om daadwerkelijk onmiddellijk in te grijpen. Van krachtig optreden zou ook een goede signaalwerking uitgaan.
4. Het zou wenselijk zijn als het CvdM het sanctiebeleid expliciteert en publiceert zodat marktpartijen, beter dan nu het geval is, weten wat ze kunnen verwachten.
5. De Koninklijke NBB is positief over het initiatief van het CvdM om te komen tot structureel periodiek overleg met de branche.
6. Niet alle leden van de Koninklijke NBB volgen het optreden van het CvdM intensief. Het is daarom wenselijk dat het CvdM ook anders dan via de website communiceert over belangrijke besluiten / beleidsvraagstukken, in het bijzonder besluiten die de reikwijdte van de wet betreffen (bijvoorbeeld in Boekblad).
7. De Koninklijke NBB is overwegend positief over de juridische houdbaarheid van besluiten van het CvdM, met dien verstande dat daarop in sommige gevallen het nodige valt af te dingen.
 - Bijvoorbeeld de opvatting van het CvdM dat uit het uit de wet voortvloeiende recht om eenmalig een actieprijis vast te stellen, opgemaakt moet worden dat elk jaar eenmaal een actieprijis mag worden vastgesteld;
 - De wet heeft betrekking op de verkoop en het te koop aanbieden van boeken en niet op bijvoorbeeld het uitlenen, verhuren en schenken daarvan. Het CvdM heeft in verband met de al dan niet toelaatbaarheid van het cadeau doen van boeken een zelfontwikkelde ondergeschiktheidsbepaling geformuleerd waarvoor geen steun in de wet aanwezig lijkt;
 - Een almanak valt buiten de werking van de wet. Het CvdM huldigt het standpunt dat wettenbundels, zoals de Kluwer Collegebundel, een almanak zijn in de zin van de wet. Zeker mede vanwege de omstandigheid dat dit onder het Reglement Handelsverkeer niet het geval was, valt dit oordeel niet goed te onderschrijven.
8. Het lijkt onwenselijk om sanctievoornemens te publiceren, omdat dit kan resulteren in ongerechtvaardigde schade voor betrokkenen, in het geval de wet uiteindelijk niet blijkt te zijn overtreden, dan wel niet verwijtbaar is gehandeld.
9. Het toezicht leunt in overwegende mate op één persoon. Dat resulteert in een continuïteitsrisico. De concentratie op één persoon is ook niet positief voor het door interne feed back waarborgen / verbeteren van de kwaliteit van het toezicht.

3.6 Roodveldt Import bv.

1. Het algemene beeld ten aanzien van het toezicht door het CvdM is positief. Goed dat het CvdM met deze taak is belast. In het algemeen verloopt het toezicht goed;
2. De wet pakt onhandig uit ten aanzien van de vaste prijs voor geïmporteerde boeken. Verschillende importeurs kunnen hun eigen prijs aangeven waardoor er voor één titel verschillende vaste prijzen kunnen zijn. De toezichthouder kan hier niets aan doen en heeft de website zo ingericht dat het mogelijk is om voor één boek meerdere prijzen in te voeren;
3. Het is ongewenst dat voornemens om een sanctie op te leggen openbaar worden gemaakt (soms zelfs nog voordat de aangesproken partij op de hoorzitting zijn visie kenbaar heeft gemaakt. Hierdoor kan een partij nodeloos reputatieschade oplopen;
4. Het CvdM zou qua handhaving minder moeten leunen op het piepsysteem. Een voorbeeld. Een aanbieder van studieboeken heeft een aanzegging van een boete gekregen in verband met het overtreden van het vereiste dat studentenkorting alleen mag worden gegeven als tenminste twee titels worden besteld. In de markt is bekend dat BOL dat ook doet zonder dat (nog) sprake is van optreden van het CvdM;
5. De onderbouwing van sancties in sanctiebesluiten is helder. Het verdient aanbeveling (uitgangspunten voor) het sanctiebeleid ook via de website bekend te maken;
6. Het CvdM heeft voor het elektronisch opgeven van prijzen gekozen voor de ONIX standaard. op zich is dat terecht omdat dit de in de branche de dominante standaard is. In de markt is echter behoefte aan het verruimen van de geaccepteerde formats.

3.7 ECI

Interview evaluatie toezicht Wet op de Vaste Boekenprijs d.d. 3 december 2008 met mevrouw Waldmann van ECI.

1. ECI heeft een heel goede werkrelatie met het CvdM en is ook lid van de klankbordgroep;
2. ECI heeft de indruk dat de vaste boekenprijs goed werkt. Zie de verschraling van de markt in het VK na het vrijgeven van de prijsvorming;
3. Een aantal elementen van de Wet pakken specifiek negatief uit voor een boekenclub zoals ECI.
 - Herziene edities van informatieve boeken, zoals reisboeken;
 - Exclusieve uitgaven die niet in de boekhandel verkrijgbaar zijn;
 - Seizoensgebonden boeken, zoals sinterklaasboeken en Aanzien van...;
 - Actuele boeken zoals filmedities;
 - Wachtijd voor werving is tien maanden, terwijl na zes maanden de vaste prijs al mag worden aangepast en na een jaar de vaste prijs mag worden opgeheven.
4. De vier maanden wachtijd voor boekenclubboeken verdient wel heroverweging. Voor verouderende uitgaven zoals reis- en restaurantgidsen is het onhandig;
5. Het zou wenselijk dat het CvdM meer aandacht besteed aan het op een toegankelijke wijze, in niet formele taal, communiceren van wat niet en nog wel is toegestaan onder de Wet op de Vaste Boekenprijs geïllustreerd met voorbeelden;
6. Directe communicatie kan een goede aanvulling zijn communicatie via de media en via de website. Een goed voorbeeld van het eerste is een recente workshop in het

- kantoor van ECI waar het CvdM een toelichting heeft gegeven op de Wet in het licht van de toezichtspraktijk;
7. Het is niet wenselijk dat voornemens tot het opleggen van een sanctie bekend worden gemaakt omdat als er geen sanctie wordt opgelegd toch reputatieschade is ontstaan. Een voorbeeld daarvan is de gang van zaken rond het in een gids van ECI opnemen van recent uitgekomen boeken. Door een verschil in interpretatie van een overgangsregeling in het kader van de introductie van de wet dacht ECI dat dit was toegestaan en maar het CvdM zag het anders en publiceerde een voornemen tot oplegging van een last onder dwangsom. Uiteindelijk werd de kwestie minnelijk geschikt maar ECI was al wel op een nadelige wijze in de vakmedia verschenen;
 8. Het is wenselijk dat het CvdM alle besluiten via de website openbaar maakt. Via de mail kunnen betrokken die dat op prijs stellen worden geïnformeerd over toevoegingen aan de website;
 9. De branche moet op dit moment is drie databases informatie verstrekken over titels en prijzen. Dat is onhandig. Het is wenselijk dat de systemen worden gekoppeld zodat meervoudige invoer van gegevens kan worden voorkomen;
 10. ECI heeft er last van als uitgevers verkeerde of geen vaste prijzen en/of verschijningsdata opvoeren. De boekenclubprijs kan dan ook niet juist worden ingevoerd. Uitgevers kunnen zelf de prijs niet meer aanpassen. Het zou goed zijn als dit proces versoepeld werd en dat CvdM continue toeziet op controle van de ingevoerde prijzen.

3.8 Raad Nederlandse Detailhandel

1. De Raad Nederlandse Detailhandel (RND) is heel negatief over de Wet. De Wet belemmert dat consumenten verrast worden met bijzondere aanbiedingen en er bestaat grote twijfel ten aanzien van het positieve effect van de wet op de pluriformiteit en de kwaliteit van het aanbod van boeken;
2. Afgesproken wordt dat de RND een notitie over zijn bezwaren tegen de wet en het Besluit Vaste Boekenprijs zal toezenden;
3. DE RND is van mening dat het CvdM zich niet opstelt als een neutrale toezichthouder maar in zijn toezicht stelselmatig kiest voor het beschermen van de belangen van de uitgevers en boekhandelaren (ten koste van andere bedrijven die (incidenteel) ook boeken willen verhandelen en/ of boeken willen betrekken bij acties);
4. Een voorbeeld van het naar het oordeel van de RND onjuiste handelen van het CvdM betreft het optreden tegen Dekamarkt naar aanleiding van een actie met het boek 'Bereik en behoud je ideale gewicht!' van Sonja Bakker. Volgens het RND werd disproportioneel hard opgetreden tegen een te goeder trouw handelende winkelier;
5. Het sanctiebeleid van het CvdM is naar het oordeel van de RND onduidelijk en partijdig;
6. Afgesproken wordt dat de RND in een toe te zenden notitie zijn bezwaren tegen het optreden van het CvdM nader uiteen zal zetten.

3.9 Notitie Raad Nederlandse Detailhandel

Inleiding

De Wet op de vaste boekenprijs is in 2004 in werking getreden en in 2005 het Besluit vaste boekenprijs.

De lobby van de RND was niet opgewassen tegen de lobby van de gevestigde boekwinkels. De AMvB is zelfs inhoudelijk vormgegeven door de Nederlandse Boekenbond.

De wet en de AMvB laten zich leiden door de belangen van deze gevestigde boekwinkels. Daarmee wordt getreden in de concurrentieverhoudingen tussen winkelbedrijven. Een fors deel van de detailhandel, maar ook consumenten worden benadeeld.

In grensstreken wordt geen vaste boekenprijs gehanteerd.

In het voorjaar van 2009 wordt de Wet op de vaste boekenprijs geëvalueerd.

Standpunt RND

De RND is negatief over de Wet op de vaste boekenprijs
Hiervoor zijn diverse redenen te geven:

- De Wet belemmert dat consumenten gebruik kunnen maken van aanbiedingen; er wordt geen rekening gehouden met consumentenbelangen;
- Er is geen sprake van een positief effect van de wet op de pluriformiteit en de kwaliteit van het aanbod van boeken;
- Verticale prijsbinding werkt niet;
- Het Besluit vaste boekenprijs is strijdig met de Wet op de vaste boekenprijs (1);
- De Wet op de vaste boekenprijs is strijdig met het EG-Verdrag (2).

1. Besluit vaste boekenprijs strijdig met Wet op de vaste boekenprijs

Artikel 13 lid 1, aanhef en onder e WVBp, vormt de grondslag voor artikel 5 Bvbp, waarin de collectieve promotieactie is geregeld. Het legaliteitsbeginsel vereist dat al het overheidshandelen is terug te voeren op een grondslag in de wet in formele zin. In dit geval is dat de WVBp. De AMvB-wetgever dient aldus de bevoegdheidsgrondslag van artikel 13 WVBp niet te overschrijden.

De RND stelt dat dit voor wat betreft de artikelen 4 en 5 van het Bvbp wèl gebeurt. Artikel 13, aanhef en onder e van de WVBp bepaalt niets meer en niets minder dan dat bij of krachtens algemene maatregel van bestuur regels kunnen worden gesteld omtrent het toepassen door een verkoper van kortingen op de vaste prijs ingeval van levering van een boek/boeken door een verkoper in het kader van een collectieve promotie- of spaaractie.

Anders gezegd: bij of krachtens AMvB kunnen slechts regels worden gesteld over de aard en de omvang van de kortingen, maar niet over wat een collectieve promotie- of spaaractie is, of welke voorwaarden aan een collectieve promotie- of spaaractie zouden kunnen/moeten worden gesteld. Dit laatste gebeurt in de artikelen 4 en 5 van het Bvbp nadrukkelijk wel.

Voor deze stelling is steun te vinden in onder andere de Aanwijzingen voor de Regelgeving. Zo bepaalt artikel 25 van de "Aanwijzingen" dat elke delegatie van regelgevende bevoegdheid [...] in de delegerende regeling zo concreet en nauwkeurig mogelijk [dient] te worden begrensd. Dit alles heeft tot doel om te voorkomen dat de gedelegeerde wetgever (in dit geval de AMvB wetgever) zijn taak te ruim opvat omdat geen duidelijke grenzen aan de bevoegdheid zijn gesteld.

Artikel 13 WVBp bepaalt nadrukkelijk niet dat de AMvB wetgever zich nader zou mogen uitlaten over, of grenzen zou mogen stellen aan het begrip "collectieve spaaractie" en "collectieve promotieactie". Nu hij deze begrippen in het Bvbp wel nader heeft ingevuld c.q. beperkt, handelt de AMvB wetgever in strijd met artikel 13 WVBp.

Door het inperken c.q. nader definiëren van de begrippen "collectieve spaaractie" en "collectieve promotieactie" wijzigt de AMvB wetgever in feite artikel 13 WVBp. Als de wetgever sommige collectieve promotie- of spaaracties wel en andere niet voor een kortingsmogelijkheid in aanmerking had willen doen komen, had het in de rede gelegen dat het begrip "collectieve promotie- of spaaractie" in de wet zelf zou zijn gedefinieerd. Dit klemt des te meer omdat – zoals dat gebruikelijk te doen is – de belangrijkste begrippen uitvoerig in artikel 1 zijn omschreven (de definitiebepaling). De wetgever heeft het kennelijk niet nodig geacht het begrip "collectieve promotie- of spaaractie" door een definitiebepaling te beperken.

Ook voor dit standpunt zijn argumenten te vinden in de Aanwijzingen voor de Regelgeving. Aanwijzing 34 bepaalt dat in een hogere regeling (in dit geval de WVBp) in beginsel niet wordt toegestaan dat deze bij regeling (in dit geval het Bvbp) wordt gewijzigd. In de toelichting op deze aanwijzing wordt buiten twijfel gesteld dat een lagere regelgever als zodanig niet de bevoegdheid heeft een regeling van een hogere regelgever te wijzigen. Dat kan alleen indien de hogere regelgever de lagere regelgever daartoe expliciet de bevoegdheid verleent en zelfs dan wordt de figuur ontraden omdat zij tot onoverzichtelijke regelgeving leidt.

Ook de Memorie van toelichting geeft iets dergelijks aan:

"De kortingspercentages die de boekverkoper in de onderscheiden gevallen mag verlenen, worden opgenomen bij of krachtens de Algemene maatregel van bestuur te stellen regels. De kortingspercentages zullen niet cumulatief mogen worden toegepast."

2. Strijd met EG-verdrag

Het EG-verdrag bepaalt dat "onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt en (dus) verboden zijn alle overeenkomsten tussen ondernemingen die de handel tussen de lidstaten ongunstig kunnen beïnvloeden en ertoe strekken of ten gevolge hebben dat de mededinging binnen de gemeenschappelijke markt wordt beperkt .. en met name die welke bestaan in het rechtsreeks of zijdelings bepalen van de aan- of verkoopprijzen ...". Weliswaar richt artikel 81 zich tot 'ondernemingen' maar het EG-verdrag schrijft verder voor dat lidstaten het tot stand komen van een met artikel 81 EG-verdrag strijdige mededingingsregeling (onder meer) niet mogen begunstigen (art. 10 EG-verdrag).

Volgens het Europese recht – zoals samengevat in de ambtelijke brief van de Commissie van 2 augustus 2004 – is het in dit verband voldoende om vast te stellen dat de

overeenkomst of gedraging (in ditgeval de WVBp) de handelsstromen tussen de lidstaten kan beïnvloeden. Dit betekent dat slechts hoeft te worden aangetoond dat de WVBp een dergelijk effect kan hebben en dat het niet nodig is de daadwerkelijke omvang van de handel tussen de lidstaten die ongunstig worden beïnvloed te berekenen.

Commissariaat voor de Media

De RND is van mening dat de rol van het Commissariaat voor de Media van zowel adviseur van het betrokken ministerie als van toezichthouder ongewenst is. Beleid en uitvoering dienen te worden gescheiden.

Het Commissariaat voor de Media stelt zich niet op als een neutrale toezichthouder, maar kiest stelselmatig voor het beschermen van de belangen van uitgevers en boekhandelaren, ten koste van de bedrijven die (incidenteel) ook boeken willen verhandelen en / of boeken willen betrekken bij acties.

Sanctiebeleid

Het Commissariaat voor de Media houdt in haar sanctiebeleid te weinig rekening met de verwijtbaarheid en de opzet en ernst van de overtreding. Dit wordt bij een boetebesluit wel aangegeven als grondslag voor de hoogte voor de boete. Echter, naar de mening van de RND gaat het voornamelijk om een geldelijke verrekening en niet om het zorgen dat ondernemingen zich houden aan de wet.

Met maatschappelijke belangen zoals de positieve invloed die een actie heeft voor de consument, houdt het Commissariaat voor de Media geen rekening. Bijvoorbeeld bij het promoten van een gezond gewicht en gezond eten.

Er is geen sprake van een beleidslijn sanctiemaatregel waardoor willekeurig kan worden gehandeld.

Bijlage Vragenlijst Toezicht Vaste Boekenprijs

Vragen met betrekking tot de actieve en passieve voorlichting van het Commissariaat over de vaste boekenprijs

1. Wat is uw opvatting en oordeel over de toegankelijkheid van het Commissariaat voor vragen over de toepassing van de Wet op de vaste boekenprijs?
2. Wat is uw opvatting en oordeel over de snelheid waarmee het Commissariaat vragen over de toepassing van de Wet op de vaste boekenprijs beantwoordt?
3. Wat is uw opvatting en oordeel over de duidelijkheid en bruikbaarheid van de antwoorden van het Commissariaat op uw vragen over de toepassing van de Wet op de vaste boekenprijs?

Vragen met betrekking tot toezicht op en handhaving van de Wet op de vaste boekenprijs:

1. Wat is uw opvatting en oordeel over de destijds gemaakte keuze om het Commissariaat aan te wijzen als toezichthouder op de vaste boekenprijs?
2. Volgt u de ontwikkelingen op het terrein van het toezicht op en de handhaving van de Wet op de vaste boekenprijs? Zo ja, welke bronnen gebruikt u hiervoor?
3. Wat is uw opvatting en oordeel over de wijze waarop het Commissariaat toezicht houdt op de naleving van de Wet op de vaste boekenprijs?
4. Wat is uw opvatting en oordeel over de wijze waarop het Commissariaat klagers op de hoogte houdt over de afhandeling van klachten over (vermeende) overtredingen van de Wet op de vaste boekenprijs?
5. Wat is uw opvatting en oordeel over de kennis en ervaring van het Commissariaat ten aanzien van de boekenbranche?
6. Wat is uw opvatting en oordeel over de besluiten van het Commissariaat over de Wet op de vaste boekenprijs?
7. Wat is uw opvatting en oordeel over het sanctiebeleid van het Commissariaat?
8. Wat is uw opvatting en oordeel over de duidelijkheid van de besluiten van het Commissariaat over de Wet op de vaste boekenprijs?
9. Wat is uw opvatting en oordeel over de vindbaarheid van de besluiten van het Commissariaat over de Wet op de vaste boekenprijs?
10. Wat is uw opvatting en oordeel over wijze waarop en de mate waarin het Commissariaat bekendheid geeft aan belangrijke uitspraken over de toepassing van de Wet op de vaste boekenprijs?

Vragen met betrekking tot de website vaste boekenprijs

1. Wat is uw opvatting en oordeel over de wijze waarop boekenprijzen bij het Commissariaat moeten worden gemeld?.
2. Wat is uw opvatting en oordeel over de toegankelijkheid van het Commissariaat voor vragen over het melden van boekenprijzen via de website vaste boekenprijs?.
3. Wat is uw opvatting en oordeel over de vindbaarheid van boekenprijzen op de website vaste boekenprijs?.
4. Wat is uw opvatting en oordeel over de volledigheid van de gegevens op de website vaste boekenprijs?.
5. Wat is uw opvatting en oordeel over de betrouwbaarheid van de gegevens op de website vaste boekenprijs?.